

KOTECZ JÓZSEF

KIK VAGYUNK? HONNAN JÖVÜNK? MERRE MEGYÜNK?

*„Azért nagyon vigyázzatok magatokra, és szeressétek Istene-
teket, az Urat!” (Józs 23,11) „Megőrzött bennünket minden
úton, amelyen jártunk, és minden nép között, ahol átvonul-
tunk.” (Józs 24,17b)*

Főtisztelendő Püspök Úr, Főtisztelendő Asszony, főtisztelendő Főtanács,
kedves Testvéreim!¹

Hadd kezdjem beszédemet egy személyes vallomással. Soha nem tartoztam – és elnézést, ha úgy érzem: ma sem tartozom – azon társaim közé, akik úgy-
mond’ élvezték, élvezik egyházi központunk kegyeit. Mielőtt még félreértés tör-
ténne, sietek tisztázni a helyzetet, és nyomatékosan kijelenteni, hogy fentebb jel-
zett státusomért nem a központunk a felelős vagy, Isten ments’, hibás. Én tettem
– vagy inkább sok mindent nem tettem – mindezért.

Ebben a helyzetben és ebben a pozícióban ért végtelenül váratlanul az a te-
lefonhívás, amelynek során a főtisztelendő Püspök úr felkért e szolgálat elvég-
zésére.

Azt már nem tudnám elmondani, miképp, milyen szavakkal mondtam igent,
de azt tudom, hogy végtelen boldogság kerített hatalmába, és éreztem a megtisz-
teltetés súlyát is. És lélekben új bizonyítékát találtam annak, amit Babits vala-
hoggy így fogalmaz meg: valaki mindig rám néz, valaki mindig figyel, valakinek
gondja van reám. Talán ő az Isten. Igazából – ezt már tudtam – *szeret* engem az én
Istenem. Mintha láttam volna, hogy joviálisan rám kacsint, és így szól: ismerlek,
tudom minden dolgaidat, azokat is, amikor... És ezeket is...

Majd arra gondoltam, hogy Istenem!, most jutottam el a csúcra, és ha itt
megállni nem tudok, az út mar csak lefelé vezethet. Vagy talán ez lesz az a bizo-
nyos hatyúdal... Egyedül Isten a tudója. Legyen meg az ő akarata!

Kedves Testvéreim! A beszédem alap gondolatául szolgáló bibliai verseket
a sikemi országgyűlésen mondta el Józsué. Istennek ügyét és népét féltő lelkéből
fakadnak e sorok... „Vigyázzatok azért nagyon magatokra és szeressétek Istene-
teket, az Urat”, aki megőrzött bennünket minden úton, amelyen jártunk.

¹ Főtanácsi beszéd, 2007. július 29.

Végigböngészve a leküldött főtanácsi anyagot az én lelkemben is születtek Istennek ügyét és az ő unitárius népét féltő gondolatok. Ki akarom és ki merem ezt így mondani. Hiszen nálam nagyobbak és talán bölcsőbbek (?) is kijelentették, hogy ők az igazán és egyedül üdvözítő egyház, a többi az csak olyan tessék-lássék valami...

Fel kell tenni a kérdéseket, és meg kell válaszolni azokat. Világosan, végérvényesen és félreérthetetlenül. Kik vagyunk? Honnan jövünk? Merre megyünk? Aki nem tudja, honnan jön, az soha nem fogja tudni azt sem, merre kell mennie.

Mi pedig tudjuk, hogy kik vagyunk, és honnan jövünk. A mi hitünket be sem lopták, be sem csempészték, fegyveres hatalom se erőszakolta reánk. Itt született a Kárpátok koszorúta Erdélyben. Erős és legyőzhetetlen várunk nekünk. Kolozsvár, Torda, Déva, Marosvásárhely, Brassó, Székelyudvarhely, Székelykeresztúr, Sepsiszentgyörgy, Nagyvárad a bátyái e várnak, amelyben békében él egymással Szamos, Aranyos, Olt, Maros, Nyárad, Küküllők és Homoródmente népe. Több mint négyszáz esztendő múltunk bizonyítja mindennél ékebben, hogy szeretett minket a mi Istenünk, és nagyon tudtunk vigyázni magunkra jó és balsorsunkban egyaránt. Mert voltak boldog és szép idők – de jaj, voltak keserű fájdalmaink is. Volt kerek kőről meghirdetett országos diadal, de volt, mikor pusztultak és veszttek templomok és iskolák. És íme, „megfogyva bár”, de azt hiszem, „törve nem”, mégis vagyunk.

Kiknek köszönhetjük mindezt?

Dávid Ferenc püspökünknek, János Zsigmond fejedelmünknek és az őket követő, Isten útját választó dicső elődeinknek. És utánuk az istenadta egyszerű embernek, népünknek, kik a kevésből is áldozni tudtak templomra, iskolára, egyházra.

Emlékezzünk csak, Testvéreim: nem kimondottan barátaink állították rólunk, hogy „ezek szeretik egymást”.

Ez a *szeretet* mentett át minket minden bajon és nyomorúságon. E szeretetnek a jegyében, amely lelkünkéből Isten, ember és hitünk felé áradt, ennek jegyében tudtunk a kevésből is nagyot és dicsőt alkotni. Ez a szeretet épít ma is templomot és tart fenn iskolát, amelyekben lélekben és bölcsességben gyarapodva nő az új nemzedék hitünk és nemzetünk értékeinek, kincseinek örököseként.

Kedves Testvéreim, íme, itt állunk a 21. század első évtizedében. Együtt jöttünk idáig. Volt, amikor dicsőn menetelve, máskor sötétben botladozva kerestük az utat tovább.

Ez a *ma*. Ez a nagy- vagy talán kisbetűs jelen.

És itt most visszakanyarodok egy pillanatra a főtanácsi anyaghoz, illetve az ULOSZ konferenciájának központi témájához: *A jelen iffúsága – a jövő gyülekezete*. A főtanácsi anyagból kitűnik, hogy az elmúlt esztendőben Egyházunknak voltak kimagasló, szép eredményei, de voltak mulasztások, tévedések, kudarcok is. Elintézhetjük-e az utóbbiakat azzal, hogy aki dolgozik, az ki van téve a téve-

déseknek is? Nem tisztem e kérdésre válaszolni, különösen azért nem, mert jómagam is nem egyszer a mulasztók, tévedők sorába tartoztam. De kitűnik a főtanácsai anyagból az is, hogy fogyunk. Gondolkodtam azon, hogy odamondjam-e a „vészes” jelzőt, de jobbnak láttam, hogy nem.

Nem, mert úgy érzem: mi, akik ismerjük a megtett utat, tudjuk azt is, hogyan tovább. Ezt bizonyítja a lelkeszi konferencia központi témája is, amelynek zárónyilatkozatát, amikor e sorokat írom, még nem ismerhetem, de hiszem, hogy a közös útkeresés meghozza a maga áldásos gyümölcsét a gyülekezet-építés és Egyházunk érdekében.

Mi eljutottunk idáig. Nem volt könnyű ez az út, és ma sem az. A kérdés: tudunk-e, akarunk-e továbbmenni tovább? Van-e még a tegnapi lendületből, lángolásból? Van-e még annyi erőnk, kitartásunk, hogy a ma még kezünkben levő stafétabotot olyan ütemben adjuk át, hogy a jelen ifjúsága is megfussa a maga útját, és pályája végén a győztesnek kijáró babérkoszorú legyen diadalának bére?

Vagy jobb lenne félreállni és abbahagyni? – Belenyugodni abba, hogy

*Üresen konganak a templomtermek,
Romokban az iskolák,
Itt már csak a szél lapozza a történelmet,
Hogy tarolják a fenyőerdőt
S több a fejfa, mint a bölcső.
Valahogy szólni kellene
Maholnap
Se sír, se hant,
Se ősi oltár.
S hogy idegen kenyéren tengődik Imre
S Áron, Áron is egyre jobban
Elhagyja önmön-magát.*

Fel kell tenni a kérdéseket és – tetszik, nem tetszik – meg kell válaszolni azokat.

Kedves Testvéreim, én remélem, és hiszem, hogy nem fajult el még a székelvén. Hiszem, hogy van még a virtusból, lendületből, lángolásból. Én hiszem, hogy az az út, amely még reánk vár – sőt, azt is ki merem mondani, amelyet talán már nélkülünk járnak be fiaink és leányaink – az üdvösségre vezet. Nem az egyetlen, hanem az utak közül.

Hogy miért e hitem, válaszom egyszerű: Isten szeret minket.

Mostanában nagyon divatos és sokan használják, már-már szlogenként, hogy ez a „huszonnegyedik óra”, hogy ez az „utolsó vonat”. Ha így lenne, ha így igaz, hadd szóljon a figyelmeztetés:

„Azért nagyon vigyázzatok magatokra és szeressétek Isteneteket, az Urat. Megőrzött minket minden úton, amelyen jártunk és minden nép között, ahol átvonultunk.”

A sikemi országgyűlés a gyülekezet fogadalmával végződött: „Az Urat, a mi Istenünket fogjuk szolgálni, és az ő szavára hallgatunk.”

Mondjuk ezt mi is! Hadd köttessék új szövetség Isten és unitárius népe között az ő dicsőségére, a nép javára, Erdélyország előmenetelére, amelyet így nevez Szentföldnek a költő:

*Jártál-e arra és ott,
Hol jázmin és orgonaillatok
Közt még félve bujkál
A vasárnap délelőtti csend,
Itt-ott hallgatatag emberek
És panaszra nem nyílik a száj,
Csak a harangszó simít végig
A dolgos ráncos kezeken.*

*Ha majd jársz arra és ott,
Hol bölcsők és vetett ágyak
Alján az igék bársonyba burkolózva
Félve őrzik az embert, a tájat, a fát
Ha mégis odáig eljutnál,
Értük, értünk is mondj,
Mondj el egy imát.*

NŐI POHÁRKÖSZÖNTŐ A BERDE-SERLEGGEL

Főtisztelendő Püspök Úr, Főtisztelendő Asszony, nagytiszteletű Esperes Asszony, nagytiszteletű Esperes Urak, tisztelt Főtanácsi tagok!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy a mai főtanácsi közebéden pohárköszöntőt mondhatok a Berde-serleggel. Rendkívüli esemény ez számomra, egy-szeri alkalom az életemben. De – úgy gondolom – rendkívüli esemény ez a pohárköszöntők sorában is, mivel tudomásom szerint mindössze másodszer fordul elő, hogy főtanácsi nőtagot kérnek fel a pohárköszöntő megtartására.

Úgy tűnik, ez hagyományosan férfiszerep, pedig az idők folyamán sokszor bebizonyosodott, hogy a nők is tudnak értelmes, tartalmas szép beszédet mondani. Talán inkább azzal kapcsolatban merült fel kétely, hogy a gyengébb nem képviselői vállalják-e a szerep második részét, mármint a serleg tartalmának maradéktalan kiürítését? Úgy gondolom, ha anyáink, nagymamáink megküzdöttek jogainkért a társadalomban és az Egyházban, akkor nekünk kötelességünk bizonyítani, hogy tudunk élni a megszerzett jogokkal. Ennek szellemében kívánok eleget tenni a felkérésnek.

Én 34 éve megszakitás nélkül tagja vagyok az egyházi főtanácsnak. Nálam van az a hivatalos levél, amelyet 1973. június 20-i keltezéssel az EKT-től kaptam, amelyben arról értesítenek, hogy az 1973–1978-as évek ciklusára megválasztottak főtanácsi tagnak. 28 éven át voltam választott tag, és az utóbbi 6 évben pedig hivatalból tag mint az országos nőszövetség képviselője.

Az évek folyamán sok pohárköszöntőt hallottam a Berde-serleggel. A világháló jóvoltából az utóbbi évek köszöntőit újraolvashattam. Ezek után elgondolkoztam, mit is mondhatnék újat, hiszen Berde Mózesről, az unitárius jóltevők fejedelméről, az ő életművéről és hagyatékáról már mindent elmondtak nálam kompetensebb személyek.

A szakemberek azt állítják, hogy a nőknek gazdagabb, színesebb a fantáziájuk, mint a férfiaknak, és főként nagyobb az empátiakészségük. Igen, most is ez az adottság segített a feladat megoldásában. Elképzeltem, mi lenne, ha Berde Mózes most lélekben, természetesen inkognitóban, megjelenne az Egyház házatáján, úgy főtanács környékén. Vajon hogyan vélekedne a mai egyházi életről, egyházi iskoláink jelenéről. Úgy érezné-e, hogy nem hiába takarékoskodott, és jó kezekre bízta-e a vagyonát? Mivel mi unitáriusok hiszünk az örök életben, a